TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 9. martā *

Lieta C-174/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 19. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie,

Stichting Natuur en Milieu

pret

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

piedaloties

Bayer CropScience BV.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], P. Kūris [*P. Kūris*] un J. Klučka [*J. Klučka*] (referents),

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie* vārdā — J. Rutemans [*J. Rutteman*], pārstāvis,

— *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen* vārdā — R. J. M. van den Tvēls [*R. J. M. van den Tweel*], *advocaat*,

— *Bayer CropScience BV* vārdā — D. Velbruks [*D. Waelbroeck*], advokāts,

— Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*], pārstāve,

— Beļģijas valdības vārdā — M. Vimmers [*M. Wimmer*], pārstāvis,

— Grieķijas valdības vārdā — G. Kanelopuls [*G. Kanellopoulos*] un S. Papajoanu [*S. Papaïoannou*], pārstāvji,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — F. P. Rudžeri Laderki [*F. P. Ruggeri Laderchi*], Z. Kupčova [*Z. Kupčová*] un B. Drīsens [*B. Driessen*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — B. Dohertijs [*B. Doherty*] un M. van Hēzika [*M. van Heezik*], pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz 2. panta pirmās daļas 3. punkta spēkā esamību Padomes 2003. gada 18. marta Lēmumā 2003/199/EK par aldikarba neiekļaušanu Direktīvas 91/414/EEK I pielikumā un tādu augu aizsardzības līdzekļu atļaujas atsaukšanu, kuros ir minētā aktīvā viela (OV L 76, 21. lpp.).

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie* un *Stichting Natuur en Milieu* (turpmāk tekstā kopā sauktas — "Fondi") pret *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen* (turpmāk tekstā — "*College*") par *College* 2004. gada 20. februārī izdoto lēmumu.

3 Ar šo lēmumu *College* kā nepamatotu noraidīja sūdzību par tās 2003. gada 11. jūlija lēmumu, kas grozīts ar tā paša gada 1. augusta lēmumu, ar ko *College*, piemērojot Lēmumu 2003/199, atsauca atļauju laišanai tirgū attiecībā uz visiem augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir aktīvā viela "aldikarbs", izņemot atļaujas, kas izdotas šo līdzekļu būtiskajiem izmantošanas veidiem.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 91/414

4 8. panta 2. punkta pirmā un ceturtā daļa Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvā 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.) ir šāda:

"Atkāpjoties no 4. panta un neierobežojot 3. punktu vai [un] Direktīvu 79/117/EEK, 12 gadu laikā pēc šīs direktīvas izziņošanas dalībvalsts var atļaut tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū savā teritorijā, kuri satur I pielikumā neiekļautas

aktīvās vielas, kas jau ir pieejamas tirgū divus gadus pēc šīs direktīvas izziņošanas datuma.

[..]

Šā punkta pirmajā daļā minētā 12 gadu perioda laikā pēc tam, kad 19. pantā minētā komiteja ir pabeigusi šādas aktīvās vielas pārbaudi, saskaņā ar minētajā pantā izklāstīto procedūru var nolemt, ka šo vielu var iekļaut I pielikumā un ar kādiem nosacījumiem to var iekļaut vai arī, ja netiek ievērotas 5. panta prasības vai noteiktajā laikā netiek iesniegta pieprasītā informācija un dati, — ka šādu aktīvo vielu neiekļaus I pielikumā. Dalībvalstis nodrošina to, ka, ja tas ir būtiski, attiecīgās atļaujas tiek piešķirtas, atsauktas vai mainītas noteiktajā laikā."

5 Saskaņā ar minētā 8. panta 4. punktu un, "atkāpjoties no 4. panta, īpašos apstākļos dalībvalsts var izsniegt atļauju 4. pantam neatbilstošu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū uz laiku, kas nepārsniedz 120 dienas, paredzot tos izmantot ierobežotā un kontrolētā veidā, ja šāds pasākums ir nepieciešams, lai cīnītos ar neparedzētām briesmām, kuras nevar novērst ar citu līdzekļu palīdzību. Šajā gadījumā attiecīgā dalībvalsts nekavējoties informē pārējās dalībvalstis un Komisiju par savu rīcību. Saskaņā ar 19. pantā izklāstīto procedūru nekavējoties tiek nolemts, vai un ar kādiem nosacījumiem dalībvalsts uzsākto pasākumu var pagarināt uz noteiktu laiku, atkārtot vai atcelt".

Lēmums 2003/199

6 Lēmuma 2003/199 devītais apsvērums paredz:

"Ir jāīsteno pasākumi, lai nodrošinātu, ka iepriekš noteiktā laika posmā esošās atļaujas aldikarbu saturošiem augu aizsardzības līdzekļiem atsauc un neatjauno un ka jaunas atļaujas tādiem augu aizsardzības līdzekļiem nepiešķir."

7 Šī lēmuma desmitais apsvērums ir šāds:

"Ņemot vērā Padomes rīcībā esošo informāciju, jāsecina, ka, nepastāvot dažu ierobežotu izmantošanas veidu efektīvām alternatīvām dažās dalībvalstīs, aktīvā viela ir jālieto turpmāk, lai nodrošinātu alternatīvu risinājumu attīstību. Tādēļ pašreizējos apstākļos ir pamatoti saskaņā ar stingriem nosacījumiem, kuru mērķis ir līdz minimumam samazināt risku [..], noteikt ilgāku laika posmu esošo atļauju atsaukšanai attiecībā uz ierobežotu izmantošanu, kas uzskatāma par būtisku un kam pašlaik nav efektīvas alternatīvas, lai varētu regulēt kaitīgos organismus."

8 Saskaņā ar tā paša lēmuma 1. pantu aktīvo vielu "aldikarbs" neiekļauj Direktīvas 91/414 I pielikumā.

9 Minētā lēmuma 2. pants paredz:

"Dalībvalstis nodrošina, ka:

1) aldikarbu saturošo augu aizsardzības produktu atļaujas atsauc līdz 2003. gada 18. septembrim;

2) no 2003. gada 18. marta aldikarbu saturošo augu aizsardzības produktu atļaujas nepiešķir un neatjauno saskaņā ar atkāpi, kas paredzēta Direktīvas 91/414/EEK 8. panta 2. punktā;

3) saistībā ar pielikuma B ailē uzskaitītajiem izmantošanas veidiem A ailē norādītā dalībvalsts var saglabāt spēkā aldikarbu saturošo augu aizsardzības līdzekļu atļaujas līdz 2007. gada 30. jūnijam ar noteikumu, ka tā:

a) nodrošina, ka šādus augu aizsardzības līdzekļus, kas paliek tirgū, pārmarķē, lai tie atbilstu ierobežotas izmantošanas nosacījumiem;

b) uzliek visus lietderīgos [..] pasākumus, lai samazinātu jebkādu iespējamo risku un nodrošinātu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību;

c) nodrošina, lai šādai izmantošanai nopietni tiktu meklēti alternatīvi produkti un metodes, jo īpaši izmantojot darbības plānus.

Attiecīgā dalībvalsts vēlākais 2004. gada 31. decembrī informē Komisiju par šā panta piemērošanu un jo īpaši par veiktajām darbībām saskaņā ar a) līdz c) apakšpunktu un katru gadu saskaņā ar šo pantu iesniedz novērtējumu par izmantotā aldikarba daudzumu būtiskajos izmantošanas veidos."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

10 Fondi 2004. gada 9. aprīlī cēla prasību pret 2004. gada 20. februāra lēmumu *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos). Tie būtībā norādīja, ka Lēmums 2003/199 nav saderīgs ar Direktīvu 91/414, jo ar šo direktīvu ir aizliegts jebkādi izmantot augu aizsardzības līdzekli, ja nav konstatēts, ka tas atbilst minētajā direktīvā noteiktajiem vides standartiem.

11 *Bayer CropScience* iestājās pamata lietā, atbalstot *College* prasījumus.

12 Iesniedzējtiesa norāda, ka Lēmumā 2003/199 ir īpaša norāde uz Direktīvas 91/414 8. panta 2. punkta trešo un ceturto daļu, lai gan šajā normā nav paredzēta iespēja atļaut laist tirgū augu aizsardzības līdzekļus, kas satur aktīvu vielu, kuras iekļaušana šīs direktīvas I pielikumā ir skaidri atteikta.

13 Minētā iesniedzējtiesa vērš uzmanību uz to, ka tikai Direktīvas 91/414 8. panta 4. punkts ļauj dalībvalstīm īpašos apstākļos uz laiku, kas nepārsniedz 120 dienas, izsniegt atļauju tās pašas direktīvas 4. pantam neatbilstošu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, ja šāds pasākums ir nepieciešams, lai cīnītos ar neparedzētām briesmām, kuras nevar novērst ar citu līdzekļu palīdzību.

14 Attiecībā uz aktīvo vielu "aldikarbs" daži no šiem nosacījumiem acīmredzami nav izpildīti. Konkrētāk, ir skaidrs, ka nepastāv nekādas neparedzētas briesmas un ir pārsniegts Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punktā paredzētais 120 dienu laika posms.

15 Tāpēc iesniedzējtiesa uzskata, ka minēto 2. panta pirmās daļas 3. punktu nevar pamatot ar Direktīvas 91/414 8. pantu un tātad tas nav saderīgs ar minēto direktīvu.

16 Šajos apstākļos *College van Beroep voor her bedrijfsleven* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai ir spēkā Lēmuma 2003/199 [..] 2. panta ievaddaļa un 3. punkts?"

Par prejudiciālo jautājumu

17 Ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punkts ir saderīgs ar Direktīvas 91/414 8. pantu.

18 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāinterpretē Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punkts, lai pēc tam aplūkotu šīs normas saderīgumu ar Direktīvas 91/414 8. panta 2. punktu un, visbeidzot, — ja šī norma ir saderīga ar minēto direktīvu — konkrēti jāizvērtē minētajā normā paredzētie noteikumi un termiņi.

19 Pirmkārt, attiecībā uz Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punkta interpretāciju vispirms ir jānorāda, ka pamata prāva galvenokārt ir saistīta ar atšķirībām šīs normas dažādās valodu versijās. Saskaņā ar [šīs normas] holandiešu valodas versiju attiecīgās dalībvalstis var izdot ("*verstrekken*") atļaujas tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, kas satur aktīvo vielu "aldikarbs", bet atbilstoši pārējām minētās normas valodu versijām šīm dalībvalstīm ir iespēja vienīgi saglabāt spēkā šādas atļaujas.

20 Šajā sakarā, pirmkārt, no pastāvīgās judikatūras izriet — ja Kopienu tiesību normai ir iespējami vairāki interpretācijas veidi, priekšroka ir jādod tam interpretācijas veidam, kas nodrošina tās lietderīgo iedarbību (skat. 1988. gada 22. septembra spriedumu lietā 187/87 Zāras federālā zeme u.c., *Recueil*, 5013. lpp., 19. punkts, un 2001. gada 4. oktobra spriedumu lietā C-403/99 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-6883. lpp., 28. punkts) un kurā nav apstrīdēta tās spēkā esamība (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Itālija/Komisija, 37. punkts). Otrkārt, nepieciešamība vienveidīgi interpretēt Kopienu tiesības nepieļauj, ka šaubu gadījumā normas teksts tiek aplūkots izolēti; gluži otrādi — tā prasa interpretēt un piemērot šo tekstu, ņemot vērā citas oficiālo valodu versijas (skat. 1979. gada 12. jūlija spriedumu lietā 9/79 *Koschniske*, *Recueil*, 2717. lpp., 6. punkts, un 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-296/95 *EMU Tabac* u.c., *Recueil*, I-1605. lpp., 36. punkts).

21 Attiecībā uz Lēmumu 2003/199 ir jānorāda, ka saskaņā ar šī lēmuma devīto apsvērumu "ir jāīsteno pasākumi, lai nodrošinātu, ka iepriekš noteiktā laika posmā esošās atļaujas aldikarbu saturošiem augu aizsardzības līdzekļiem atsauc un

neatjauno un ka jaunas atļaujas tādiem augu aizsardzības līdzekļiem nepiešķir". Turklāt šī lēmuma desmitajā apsvērumā ir piebilsts, ka, "nepastāvot dažu ierobežotu izmantošanas veidu efektīvām alternatīvām dažās dalībvalstīs, aktīvā viela ir jālieto turpmāk, lai nodrošinātu alternatīvu risinājumu attīstību", un attiecīgi jāparedz "ilgāk[s] laika posm[s] esošo atļauju atsaukšanai attiecībā uz ierobežotu izmantošanu, kas uzskatāma par būtisku".

22 Tāda minētā lēmuma 2. panta pirmās daļas 3. punkta izpratne, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir atļauts izdot jaunas atļaujas šādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, neraugoties uz atteikumu iekļaut aktīvo vielu "aldikarbs" Direktīvas 91/414 I pielikumā, vienlaikus ir gan nesaderīga ar šīs direktīvas vispārējo struktūru un mērķi, gan pretrunā tās 8. panta 2. punkta ceturtajai daļai, kas gadījumā, ja ir nolemts neiekļaut kādu aktīvo vielu minētajā pielikumā, liek dalībvalstīm nodrošināt, ka attiecīgās atļaujas tiek atsauktas vai grozītas noteiktajā laika posmā.

23 Turklāt, kā norādīts šī sprieduma 19. punktā, šādi izprast Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punktu neļauj pārējās šīs normas valodu versijas, īpaši vācu valodas versija ("*weiter gelten lassen darf*"), angļu valodas versija ("*may maintain in force*"), poļu valodas versija ("*może utrzymać w mocy*") un slovāku valodas versija ("*môže zachovať v účinnosti*").

24 Tātad Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punkts ir jāinterpretē tādā veidā, ka tas ar atsevišķiem nosacījumiem atļauj šī lēmuma pielikuma A ailē norādītajām dalībvalstīm līdz 2007. gada 30. jūnijam saglabāt spēkā atļaujas tādu augu aizsardzības līdzekļu, kas satur aktīvo vielu "aldikarbs", laišanai tirgū būtiskajiem izmantošanas veidiem.

25 Otrkārt, jautājumā par to, vai Direktīvas 91/414 8. panta 2. punkts liedz Padomei atļaut dalībvalstīm atstāt spēkā atļaujas tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, kas satur aktīvu vielu, kuru ir atteikts iekļaut minētās direktīvas I pielikumā, ir jāatgādina, ka šīs direktīvas 8. panta 2. punkta ceturtajā daļā ir paredzēts, ka "dalībvalstis nodrošina to, ka, ja tas ir būtiski, attiecīgās atļaujas tiek piešķirtas, atsauktas vai mainītas noteiktajā laikā". Tātad pašā direktīvā nav noteikts termiņš, kādā dalībvalstīm ir jānodrošina minēto atļauju atsaukšana vai grozīšana, bet šajā sakarā ir norādīts uz "noteiktu laiku", t.i., uz termiņu, kas attiecīgā gadījumā ir jāparedz īstenošanas pasākumā.

26 Tādējādi termiņš, kādā ir atsaucamas atļaujas tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, kas satur aktīvo vielu "aldikarbs", Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punktā ir noteikts, tieši ievērojot īstenošanas kompetenci, kura izriet no minētās normas.

27 Turklāt, tā kā Direktīvā 91/414 šajā sakarā nav ietverts neviens ierobežojums, principu, kas paredz noteikt atšķirīgus termiņus, kādos ir atsaucamas atļaujas tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, kas satur aktīvu vielu, kuru ir atteikts iekļaut minētās direktīvas I pielikumā, ņemot vērā izmantošanas veidus, kādiem šie [augu aizsardzības] līdzekļi ir paredzēti, nevar uzskatīt par nesaderīgu ar šīs direktīvas normām.

28 Visbeidzot, konkrēti izvērtējot noteikumus un termiņus, kas paredzēti atļauju atsaukšanai tādu augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, kas satur aktīvo vielu "aldikarbs", ir jāatgādina, ka samērīguma pamatprincips nozīmē, ka Kopienu iestāžu ieviestie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos mērķus; ja ir iespēja izvēlēties vienu no vairākiem piemērotiem pasākumiem, jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un

tā izraisītie trūkumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamo mērķi (skat. 1989. gada 11. jūlija spriedumu lietā 265/87 *Schräder, Recueil*, 2237. lpp., 21. punkts; 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 13. punkts; 1994. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-133/93, C-300/93 un C-362/93 *Crispoltoni* u.c., *Recueil*, I-4863. lpp., 41. punkts, un 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-189/01 *Jippes* u.c., *Recueil*, I-5689. lpp., 81. punkts).

29 No tā izriet, ka, veicot šāda principa īstenošanas tiesas kontroli, ņemot vērā plašās izvērtēšanas pilnvaras, kādas bija piešķirtas Padomei, pieņemot Lēmumu 2003/199, šī pasākuma likumību var ietekmēt tikai tā acīmredzami nepiemērotais raksturs attiecībā pret tajā izvirzīto mērķi (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Schräder*, 22. punkts; lietā *Fedesa* u.c., 14. punkts; lietā *Crispoltoni* u.c., 42. punkts, un lietā *Jippes* u.c., 82. punkts).

30 Šajā gadījumā no Direktīvas 91/414 pamatojuma izriet, ka tās mērķis ir, pirmkārt, likvidēt ierobežojumus tirdzniecībā ar augu produktiem Kopienā, kā arī uzlabot augu produkciju un, otrkārt, aizsargāt cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi.

31 Turklāt no Lēmuma 2003/199 septītā un desmitā apsvēruma izriet, ka Padomes rīcībā esošā informācija nebija pietiekama, lai pierādītu, ka ieteiktajos izmantošanas apstākļos aktīvo vielu "aldikarbs" saturošie augu aizsardzības līdzekļi visumā atbilst Direktīvas 91/414 5. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta prasībām, it īpaši attiecībā uz to varbūtējo ietekmi uz blakusorganismiem, piemēram, maziem putniem un sliekām, bet lika secināt, ka, nepastāvot dažu ierobežotu izmantošanas veidu efektīvām alternatīvām dažās dalībvalstīs, šķita, ka ierobežotu laiku un saskaņā ar

stingriem nosacījumiem, kuru mērķis ir līdz minimumam samazināt risku, arī turpmāk ir jāatļauj šo [augu aizsardzības] līdzekļu būtiskie izmantošanas veidi.

32 Tādējādi gan atšķirīgu terminu noteikšana, kādos ir atsaucamas atļaujas augu aizsardzības līdzekļu, kas satur aktīvo vielu "aldikarbs", laišanai tirgū, atkarībā no šo [augu aizsardzības] līdzekļu izmantošanas veida, gan būtisko izmantošanas veidu saraksta šaurais saturs, gan šī izņēmuma piemērošana tikai dažām dalībvalstīm, gan arī stingras kontroles un uzraudzības programmas attiecināšana uz šo izmantošanu atbilstoši Lēmuma 2003/199 desmitajam apsvērumam pierāda, ka Padome ir kopumā izvērtējusi ieviešamās sistēmas priekšrocības un trūkumus un ka šī sistēma katrā ziņā nebija acīmredzami nepiemērota izvirzīto mērķu sasniegšanai.

33 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, izskatot uzdoto jautājumu, nav konstatēts neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Lēmuma 2003/199 2. panta pirmās daļas 3. punkta spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

34 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

izskatot uzdoto jautājumu, nav konstatēts neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt 2. panta pirmās daļas 3. punkta spēkā esamību Padomes 2003. gada 18. marta Lēmumā 2003/199/EK par aldikarba neiekļaušanu Komisijas Direktīvas 91/414/EEK I pielikumā un tādu atļauju atsaukšanu, kas izdotas attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem, kuros ir minētā aktīvā viela.

[Paraksti]